

Федорова Людмила Федорівна

Студентка н. гр. 102_СПС ННІ права та психології НАВС

Науковий керівник:

Пакриш Олександр Євгенійович

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій ННІ права та психології НАВС

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОДІАГНОСТИЧНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕСТІВ

З розвитком інформаційних технологій, психодіагностика, як галузь психологічної практики, зазнала значних змін. Традиційні методи тестування поступово доповнюються і замінюються комп'ютерними програмами, що дозволяє значно підвищити ефективність, точність та доступність психологічних досліджень. Комп'ютерні психодіагностичні тести – це важливий інструмент сучасного психолога, який поєднує наукові досягнення в галузі психології з перевагами цифрових технологій.

Інформаційні технології суттєво розширили можливості психологічного тестування. Сучасні комп'ютерні тести можуть проводитися як офлайн, так і онлайн, що робить їх зручними для широкого кола користувачів. Одним з основних напрямків використання інформаційних технологій у психодіагностиці є створення автоматизованих систем тестування, які можуть включати:

- платформи для проведення тестів онлайн, де клієнти можуть проходити тестування у будь-який зручний для них час;
- адаптивні тести, що змінюються в залежності від відповідей користувача, забезпечуючи індивідуалізацію підходу;
- програми для автоматичного аналізу результатів, які швидко обробляють дані та надають психологу детальні звіти;
- інтерактивні інтерфейси, що підвищують зручність і якість тестування, роблячи його менш стресовим для клієнтів.

Застосування комп'ютерних тестів дозволяє знизити ймовірність помилок, пов'язаних з людським фактором, а також підвищує точність вимірювань. Важливою перевагою є можливість автоматичного збору та обробки великих масивів даних, що є корисним при проведенні наукових досліджень.

Процес створення психодіагностичних комп'ютерних тестів включає кілька етапів, кожен з яких вимагає глибокого наукового підходу:

1. *Розробка теоретичної моделі.* Створення тесту починається з розробки теоретичної основи, що базується на психологічних концепціях та моделях. Наприклад, при розробці тесту на вимірювання інтелектуальних здібностей можуть бути використані теорії багатофакторного інтелекту.

2. *Підбір та формулювання тестових завдань.* Після визначення теоретичної основи розробляються конкретні завдання та питання. Важливо, щоб вони були чіткими, зрозумілими та відповідали вимірюванім психологічним конструкціям.

3. *Програмування та інтерфейс.* Тестові завдання інтегруються у програмний продукт, де розробляється інтерфейс взаємодії користувача з тестом. Інтерфейс повинен бути інтуїтивно зрозумілим, забезпечувати коректну роботу програми на різних пристроях та платформах.

4. *Пілотування та валідація тесту.* Перед введенням тесту в експлуатацію проводяться пілотні дослідження з метою перевірки його валідності та надійності. Психометричний аналіз дозволяє визначити, наскільки тест відповідає своїй меті та чи є він точним інструментом вимірювання.

5. *Оцінка ефективності та підтримка.* Після запуску тесту важливо забезпечити постійну технічну підтримку та модернізацію програми для збереження її актуальності.

Комп'ютерні тести мають ряд *переваг* у порівнянні з традиційними паперовими тестами:

- *Швидкість проведення та обробки результатів.* Автоматизовані системи дозволяють проводити тестування значно швидше і без додаткових витрат часу на ручну обробку даних.
- *Масштабованість.* Тести можуть проводитися на великій вибірці одночасно, що робить їх корисними для масових досліджень.
- *Адаптивність.* Деякі тести можуть змінювати складність завдань в залежності від відповідей учасника, що дозволяє точніше вимірювати його здібності або стан.
- *Економія ресурсів.* Менша потреба у витратних матеріалах, таких як папір, робить комп'ютерні тести економічно вигідними.

Однак, для психодіагностичних комп'ютерних тестів є певні *обмеження*:

- ✓ *Технічні проблеми.* Проблеми з доступом до Інтернету або некоректна робота програм можуть перешкоджати ефективності тестування.
- ✓ *Етичні питання.* Автоматизація тестування може призвести до зниження уваги до індивідуальних особливостей клієнта. Також зберігання та обробка конфіденційних даних потребує особливої обережності для запобігання витоків інформації.
- ✓ *Не всі психологічні конструкції можна виміряти за допомогою комп'ютера.* Деякі аспекти психіки потребують більш складних методів діагностики, таких як інтерв'ю або спостереження, які складно автоматизувати.

Етика використання комп'ютерних психодіагностичних тестів є важливою складовою професійної діяльності психолога. Одним з ключових аспектів є забезпечення конфіденційності даних та дотримання законодавчих норм щодо захисту персональної інформації.

Також психолог повинен забезпечити повну інформованість клієнта щодо мети тестування, можливих ризиків і способів використання отриманих результатів. Залучення клієнтів до тестування без належної інформованої згоди є серйозним порушенням етичних норм.

На основі вищезазначеного можна зробити **висновок**, що інформаційні технології стали потужним інструментом у психодіагностиці, підвищуючи ефективність і доступність психологічних досліджень. Комп'ютерні психодіагностичні тести значно розширюють можливості сучасного психолога, проте їх використання потребує уважного ставлення до етичних аспектів та технічних обмежень. Майбутнє цієї галузі, без сумніву, пов'язане з подальшим розвитком цифрових технологій і адаптацією існуючих психологічних методів до нових викликів.

Список використаних джерел:

1. Булах І.Є. Інформаційні технології у психології та медицині: підручник / І.Є. Булах, І.І. Хаїмзон. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 216 с.
2. Сергієнко В.П., Малєжик М.П., Сіткар Т.В. Комп'ютерні технології в тестуванні: навч. посіб. – Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф»™, 2012. – 290 с.
3. S. Maksymenko, and O. Kokun, “Principles of website design for professional psychological diagnosis in different specialties”. Information Technologies and Learning Tools, vol. 73, no. 5, pp. 284-292, 2019, doi: 10.33407/itlt.v73i5.2963.